Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria L

2024/2620

4.10.2024

DELEGOVANÉ NARIADENIE KOMISIE (EÚ) 2024/2620

z 30. júla 2024,

ktorým sa dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES, pokiaľ ide o požiadavky na to, aby sa skleníkové plyny považovali za trvalo chemicky viazané v produkte

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES z 13. októbra 2003 o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 96/61/ES ([1]), a najmä na jej článok 12 ods. 3b) druhý pododsek,

keďže:

(1) Smernica 2003/87/ES bola zmenená smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/959 ([2]) s cieľom zosúladiť ju s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119 ([3]), ktorým sa stanovuje cieľ dosiahnuť do roku 2030 čisté zníženie emisií aspoň o 55 % v porovnaní s rokom 1990.

(2) Mali by sa stanoviť kritériá a požiadavky potrebné na to, aby sa skleníkové plyny považovali za trvalo chemicky viazané v produkte.

(3) Súčasné procesy zachytávania a využívania na trvalé uloženie sa vzťahujú iba na emisie CO_2, keďže iné skleníkové plyny, ako sú napríklad CH_4 alebo N_2O si na účely ich zmierňovania nevyžadujú trvalé uloženie. Keďže chemické reakcie počas procesu využívania môžu viesť k chemickej transformácii molekuly CO_2, mali by sa zvážiť aj atómy uhlíka, ktoré sa stali chemicky viazanými.

(4) Je potrebné zabezpečiť, aby emisie CO_2, ktoré sa v produkte stali trvalo chemicky viazané, mali podobný prínos pre klímu ako geologické ukladanie, s prihliadnutím na odlišnú povahu týchto rôznych prístupov. Tento CO_2 by mal preto zostať trvalo chemicky viazaný v produkte aspoň niekoľko storočí alebo dlhšie, a to na základe typu chemickej väzby a bežného používania a pravdepodobného spracovania príslušného produktu po skončení životnosti.

(5) Rôzne bežné spôsoby používania a spôsoby vedúce ku skončeniu životnosti produktov vyrobených zo zachyteného CO_2 budú mať za následok rôznu pravdepodobnosť uvoľnenia uloženého uhlíka obsiahnutého v produkte. K uvoľneniu môže dôjsť v dôsledku spaľovania, a to buď ako neoddeliteľná súčasť používania produktu, ako je to v prípade syntetických palív, alebo pri likvidácii, napríklad spaľovaním odpadu. S cieľom zabezpečiť, aby uhlík uložený v produkte zostal trvalo chemicky viazaný a nevstupoval do atmosféry aspoň niekoľko storočí, CO_2 by mal byť viazaný v produktoch, ktoré majú pri akomkoľvek bežnom používaní dlhú životnosť a ktoré sa pri akejkoľvek bežnej činnosti po skončení životnosti likvidujú iným spôsobom ako spaľovaním, čím by sa uložený uhlík uvoľnil do atmosféry.

([1]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES z 13. októbra 2003, o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 96/61/ES (Ú. v. EÚ L 275, 25.10.2003, s. 32).

([2]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/959 z 10. mája 2023, ktorou sa mení smernica 2003/87/ES o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii a rozhodnutie (EÚ) 2015/1814 o zriadení a prevádzke trhovej stabilizačnej rezervy systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii (Ú. v. EÚ L 130, 16.5.2023, s. 134).

([3]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119 z 30. júna 2021, ktorým sa stanovuje rámec na dosiahnutie klimatickej neutrality a menia nariadenia (ES) č. 401/2009 a (EÚ) 2018/1999 (európsky právny predpis v oblasti klímy) (Ú. v. EÚ L 243, 9.7.2021, s. 1).

(6) Chemické vlastnosti minerálnych uhličitanov, ako je uhličitan vápenatý alebo uhličitan horečnatý, zabezpečujú silné chemické väzby, ktoré, pokiaľ nie sú vystavené zvýšeným teplotám alebo silným kyselinám, umožňujú, aby sa uhlík mohol považovať za trvalo chemicky viazaný. Minerálna karbonizácia by preto viedla k mimoriadne dlhému zadržiavaniu uhlíka v uhličitanových horninách, ktorý by sa za normálnych podmienok neuvoľňoval do atmosféry ([4]).

(7) Podmienky prítomné v spaľovniach odpadu sú dostatočné na začatie dekarbonačnej reakcie. Uhlík zachytený a využívaný v produktoch, ktoré majú významný podiel spracovania po skončení životnosti spaľovaním, by sa preto nemal považovať za trvalo chemicky viazaný.

(8) Produkty na báze minerálnych uhličitanov a používané na stavebné výrobky, ako sú kamenivo, cement, betón, tehly alebo dlaždice, majú dlhú životnosť a môžu sa používať celé desaťročia až stáročia. Na konci svojej životnosti patria takéto produkty do kategórie stavebného a demolačného odpadu v súlade so zoznamom odpadov ([5]). Podľa najnovšieho posúdenia Spoločného výskumného centra Európskej komisie ([6]) priemerné spracovanie po skončení životnosti minerálnych zložiek stavebného a demolačného odpadu v Únii pozostáva z recyklácie (79 %), spätného zasypávania (10 %) a skládkovania (11 %). Zachytený CO_2, ktorý sa používa pri výrobe minerálnych uhličitanov a používa sa v stavebných výrobkoch, by sa preto mal považovať za trvalo chemicky viazaný v produkte.

(9) Zoznam produktov, ktoré sa považujú za produkty spĺňajúce kritériá stanovené v článku 12 ods. 3b smernice 2003/87/ES, by sa mal preskúmať a v prípade potreby aktualizovať na základe akéhokoľvek relevantného technologického vývoja a inovácií v oblasti trvalého ukladania uhlíka v produktoch, zlepšení postupov monitorovania, nahlasovania a overovania, ktoré sú schopné certifikovať trvalosť uloženia, ako aj skúseností s vykonávaním tohto nariadenia,

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Predmet úpravy

Týmto nariadením sa stanovujú požiadavky na posúdenie, či sa CO_2 stal trvalo chemicky viazaný v produkte.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „zachytávanie“ je akýkoľvek technologický proces alebo postup potrebný na zachytávanie a v prípade potreby spracovanie alebo čistenie CO_2 pred použitím, ktorý je výsledkom činností patriacich do rozsahu pôsobnosti smernice 2003/87/ES;

2. „využívanie“ je akýkoľvek technologický proces alebo prax, pri ktorých sa zachytený CO_2 využíva ako surovina na výrobu produktov;

([4]) IPCC 2005, IPCC Special Report on Carbon dioxide capture and storage (*Osobitná správa o zachytávaní a ukladaní oxidu uhličitého*). [Metz, B, Davidson, O., de Coninck, H. C., Loos, M., and Meyer, L. A. (eds.)]. Vypracované pracovnou skupinou III Medzivládneho panelu o zmene klímy. Cambridge a New York: Cambridge University Press.

([5]) Rozhodnutie Komisie 2014/955/EÚ z 18. decembra 2014, ktorým sa mení rozhodnutie 2000/532/ES o zozname odpadov podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES (Ú. v. EÚ L 370, 30.12.2014, s. 44).

([6]) Cristobal Garcia, J., Caro, D., Foster, G., Pristera, G., Gallo, F. a Tonini, D., Techno-economic and environmental assessment of construction and demolition waste management in the European Union (*Technicko-ekonomické a environmentálne posúdenie nakladania so stavebným a demolačným odpadom v Európskej únii*), Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxemburg, 2024, doi:10.2760/721895, JRC135470.

3. „chemicky viazaný“ znamená, že CO_2 sa chemicky transformuje tak, že atóm uhlíka je chemicky viazaný silnými väzbami tak, aby sa zabránilo jeho vplyvu na globálne otepľovanie;

4. „produkt“ je tovar alebo materiály vrátane medziproduktov a z nich odvodených produktov, v ktorých sa využíva chemicky viazaný CO_2 alebo atómy uhlíka odvodené z CO_2;

5. „stavebný výrobok“ je akákoľvek tvarovaná alebo beztvárna fyzická položka uvedená na trh na trvalé zabudovanie do stavebných diel alebo ich častí;

6. „bežné používanie“ je akýkoľvek očakávaný bežný spôsob používania produktu koncovým používateľom na základe vlastností produktu;

7. „bežná činnosť, ku ktorej dochádza po skončení životnosti produktu“ je akékoľvek prevládajúce spracovanie produktu po tom, ako ho koncový používateľ vyhodí na základe príslušných postupov nakladania s odpadom a platných právnych predpisov.

Článok 3

Požiadavky na trvalé zachytávanie a využívanie v produktoch

1. CO_2 sa považuje za trvalo chemicky viazaný v produkte, ak sú splnené všetky tieto kritériá:

a) stal sa chemicky viazaným v produkte vďaka aktívnemu a kontrolovanému procesu využívania, ktorý umožňuje meranie a stanovenie množstva ekvivalentu CO_2 viazaného v produkte počas procesu využívania, s výnimkou uhlíka prítomného v materiáli pred procesom využívania alebo prirodzene absorbovaného z atmosféry alebo iných zdrojov po procese využívania, a

b) ostáva trvalo chemicky viazaný v produkte tak, aby pri bežnom používaní produktu vrátane akejkoľvek bežnej činnosti, ku ktorej dochádza po skončení životnosti výrobku, nevstupoval do atmosféry najmenej niekoľko storočí. V prípade produktov s viacerými bežnými spôsobmi využívania a ukončenia životnosti sa na účely tohto odseku musia zohľadniť všetky takéto spôsoby. Produkty, ktoré môžu byť počas bežného používania vrátane akejkoľvek bežnej činnosti, ku ktorej dochádza po skončení životnosti produktu, vystavené spaľovaniu pri vysokých teplotách, napríklad počas spaľovania odpadu, sa nepovažujú za trvalo chemicky viažuce CO_2.

2. Produkty, ktoré sa považujú za vyhovujúce požiadavkám odseku 1, sú uvedené v prílohe.

Článok 4

Postup preskúmania

1. Komisia preskúma produkty uvedené v prílohe na základe príslušného technologického vývoja a inovácií v oblasti trvalého ukladania uhlíka v produktoch, zlepšení postupov monitorovania, nahlasovania a overovania, ako aj skúseností s vykonávaním tohto nariadenia a v prípade potreby aktualizuje prílohu.

2. Na účely odseku 1 Komisia zohľadní žiadosti príslušných orgánov o aktualizáciu zoznamu produktov v prílohe, ak sú riadne podložené dôkazmi o súlade s požiadavkami uvedenými v článku 3 ods. 1

3. Výsledky a príslušná dokumentácia každého preskúmania produktov uvedených v prílohe sa zverejnia.

Článok 5

Nadobudnutie účinnosti

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 30. júla 2024

Za Komisiu
predsedníčka
Ursula VON DER LEYEN

PRÍLOHA

PRODUKTY POVAŽOVANÉ ZA TRVALO CHEMICKY VIAŽUCE CO_2

Minerálne uhličitany používané v týchto stavebných výrobkoch:

a) karbonizovaný granulát, ktorý sa ako neviazaný alebo viazaný používa v stavebných výrobkoch na báze nerastných surovín;

b) karbonizované zložky cementu, vápna alebo ostatných hydraulických spojív používaných v stavebných výrobkoch;

c) karbonizovaný betón vrátane prefabrikovaných kvádrov, dlažbových kociek alebo pórobetónu;

d) karbonizované tehly, dlaždice alebo ostatné murovacie prvky.